

KÁRPÁT-MEDENCEI NÉPZENEI TALÁLKOZÓ

„...a dal a nemzeti élet egy része, nálunk: nemzetfenntartó erő.” Ez a Kodály Zoltántól származó idézet áll mottóként a Vass Lajos Kárpát-medencei Népzenei Találkozó és Hangverseny meghívóján, melyet a Millennium tiszteletére rendeztek 2000. május elsején az Erkel Színházban. 2200 szereplő érkezett az eseményre – népdalkörök, citerazenekarok és szólisták Magyarország különböző tájegységeiből, Vajdaságból, Szlovéniából, Erdélyből, Szlovákiából és Kárpátaljáról. Kis közösségek küldöttei, akik odahaza énekléssel őrzik hagyományaikát, s a helybélieket az együttléti örömeivel segítenek összetartani. Együvé tartozásuk ünnepe volt a budapesti találkozó.

Több év szervezőmunkája kellett ahhoz, hogy a Kárpát-medencét reprezentáló szereplőgárda együtt felléphessen. Kóka Rozália, a hangverseny megálmodója és szervezője az előkészületekről mesélt. Az előadó-művész 1971 óta vezet népdalköröket. 1992-től a Magyar Művelődési Intézet munkatársaként népdalkörökkel és citera-együttesekkel foglalkozik. Felkutatja őket, majd folyamatos kapcsolattal segíti munkájukat. Nyilván tartásában minden fontos adat szerepel mintegy nyolcszáz együttesről, közöttük a háromszáz határon kívülről. Összejöveleket, népzenei továbbképzéseket szervezett a csoportok vezetőinek, tanárainak. Éves, intézményes oktatást akart, de nem lett meg a minisztériumi engedély a szakképzéshez. Más megoldás kellett: 7–10 napos nyári tanfolyamokon adta át csoportvezetői és népzenei tudását az ország minden részéből érkező együttes-vezetőknek. A Népdalkör-vezetők Országos Továbbképző Tanfolyama egy-egy régióból toborozta a tanulni vágyókat, akik néhány nap alatt alaposabban megismerkedtek a tájegység népdalkincsével. Hosszú távú szakmai együttműködések, barátságok alakultak.

– Tudtam: a legfontosabb a jó szereplési lehetőség a népi együttesek számára – mondja Kóka Rozália. – Ezt kérték tőlem, erre volt a legnagyobb igény.

A népdalcsoportok szerették volna más közönséggel is megismertetni repertoárjukat. A szakmai problémák megvitatására konferenciákat is szerveztünk. Az elsőre kétszázan jöttek el. Itt merült fel: a fellépések, a közönséggel való találkozások koronázzák meg az együttesek munkáját.

Országos népzenei versenysorozat indult, először a népdalkörök, második évben a szólisták, majd a harmadik évben mindkét kategóriában fellépők számára.

– Az volt a célom – meséli az énekesnő –, hogy olyan autentikus énekeseket fedezzünk fel, akik még nincsenek megferdítve a tanított népdal-énekléssel. Csodálatos előadókat találtam, akik betéve ismerték a tájegységük repertoárját. Így találtuk meg a kilencven éves rimóci nótafát, aki először kapott Vass Lajos-díjat.

Öt év alatt negyven hangversenyt szervezett Kóka Rozália a határon innen és túl. Szlovákiában Mátysfalva, Erdélyben Kolozsvár és Györgyfalva, Vajdaságban Ada, Szlovéniában pedig Lendva adott orthont az elődöntőknek, ahol a nevezett dalkörök és együttesek összemérték tehetségüket és felkészültségüket.

A budapesti döntőkre az egész Kárpát-medencéből érkeztek a szereplők. A több száz együttes összefogására, a fellépések, versenyek szervezésére aztán létrehozták a Vass Lajos Népzenei Szövetséget, amelynek a Magyar Művelődési Intézet ad otthont.

– Öt év alatt megértettem, mit jelent egy-egy népdalcsoport működése egy településen – mondja Kóka Rozália. – Leg-

több helyen a népdalkör az egyetlen közösségszervező megtartó erő. Az éneklés jelenti a kultúrát. Ahol van népdalkör, ott van kultúra. Minden helyi megmozdulás rajtuk keresztül szerveződik. Aki vállalja, hogy kórusban énekel, pozitív beállítottságú ember, aki tudja, hová tartozik. Kisebbségben pedig a magyar kisközösség összetartója lehet az együttes. Ők nekem is erőt adnak, hogy ne adjam fel. A Millennium alkalmából nekik akartam egy gyönyörű ünnepet szervezni. Ez a munkám betetőzése – teszi hozzá.

Már megindultak az előkészületek, beérkeztek a jelentkezések, mikor leégett a Sportszarnok. Új helyszínt kellett keresni: az Erkel Színházba viszont kevesebben férnek el. Le kellett farni a több mint 2600 jelentkezőből. A népdalkörök belementek, hogy kevesebb szereplőt hoznak. Így érkezett végül 2071 résztvevő az ünnepi hangversenyre. Am egyéb nehézségek is adódtak. A határon túliak meghívására nem sikerült pénzt szerezni. Tíz együttes még így is vállalta, hogy saját költségén utazik Budapestre.

A találkozó megnyitásaként a Rózsák terén négy egyház – katolikus, református, evangélikus és görög-katolikus – papjai tartottak ökumenikus istentiszteletet. Kétezer ember énekelte itt együtt a Himnuszt, a Szózatot és a templomi énekeket. Majd a Közép-európai Művésztalálkozó „Együtt a Kárpát-medencében” című kiállítását nyitották meg a színház aulájában, Kerékgyártó István rendezésében.

A hangversenyen aztán régióként énekeltek együtt a népdalkörök. Repertoárjukat táborokban, s a fellépés előtti próbákon csiszolták össze. A dunántúli, alföldi, felföldi és erdélyi és moldvai népdalcsoportokat több százan énekeltek.

– Fantasztikus élményekkel, megerősödött magyarság-érzéssel tértek haza innen a szereplők – Kóka Rozália meséli, hogy még több napig csörgött a telefon, érkeztek a köszönő hívások. További tervekről kérdezek.

– Most szeretnék egy kicsit pihenni – mondja az énekesnő. – A hangverseny költségeit is meg kell térítenünk, és késnek a beígért pályázati pénzek.

Lesz folytatása is a népdalkörök és citera-együttesek találkozójának, de a közeljövőben csak regionális szinten. Ősszel Fótton, Kecskeméten és Nyíregyházán lépnek fel a tájegység legjobb előadói. Lehet, hogy ezek a helyi találkozók még a budapestinél is több résztvevőt fogadnak majd, de a helyi népdalkincs bővebb bemutatására lesz lehetőség.

A Vass Lajos Népzenei Szövetség segítségével újra mozgalommá válik a népdaléneklés, a népi előadó-művészet Magyarországon.

Sághy Erna

